

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

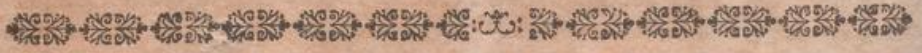
Coloniae, 1740

LXXVI. Delictum personæ non debet in detrimentum Ecclesiæ redundare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

præstat, ab altera parte, ut fidem servet, & ex ea debitum præstet, petere non potest. Ratio est: quia omni contractui tacita inest conditio, de eo, quod promissum, servando: si fidem alteri datam servaverit: L. cum proponas, 21. C. de pactis. Is autem qui sub conditione promittit, ex conventionem quacunque non tenetur, nisi conditio implea-

tur. §. sub conditione. 4. institut. de V. O. quod ad eam veram, ut quamvis contractui adjectum sit Juramentum. Sicut enim promissioni simplici tacita inest conditio: si fidem datam alter servaverit: ita quoque inest appposito Juramento, quâ proinde deficiente Juramenti non urget obligatio. Cap. pervenit, 3. de Jurejur.

REGULA LXXVI.

*Delictum persona non debet in detrimentum
Ecclesie redundare.*

Quæres primò. Quis hujus Regulæ sensus?

ꝛ. Si Ecclesie membrum, Oeconomus, Syndicus, Procurator, Rector vel Prælatus delictum committat, ad reparationem injuriæ vel damni tertio illati, vel ad pœnæ solutionem Ecclesia non obligatur. Ratio est: quia Ecclesia Jure pupilli & minoris illæsa servari debet. Cap. 1. de in integr. restit. Ideoque Prælatus vel administrator licet Ecclesie conditionem meliorem, deterio-rem tamen facere non potest. Cap. fraternitatem, 2. de donat. ac ita delinquendo Prælatus vel Rector Ecclesie nomine agere non præsumitur.

Exempla sunt imò. Si Episcopus deponatur, aut feloniam committat, bona Ecclesie fisco non cedunt, nec Dominus directus illis se immiscendi ha-

bet facultatem. Can. si Episcopum, 3. caus. 16. q. 6. 2do. Immobilia Ecclesie bona malè alienata à Successore alienantis, Superiore, Capitulo, imò ipso Prælato illegaliter alienante & propriam turpitudinem allegante repeti possunt. Can. Apostolicos, 13. caus. 12. q. 2. cap. si quis, 6. de rebus Eccles. non alienand. 3110. Si Syndicus Ecclesie falsum instrumentum ab ipso Prælato confectum in Judicio producat, nullum per id Ecclesie præjudicium generatur. Cap. cum Venerabilis, 6. §. ad hac. de exception.

Quæres secundo. Quæ Regulæ exceptio?

ꝛ. Regula in commissionis, non in omissionis procedit delictis; Prælatus enim suâ negligentia Ecclesie obesse potest. Sic ex negligentia Prælati con-

tra

tra Ecclesiæ quadragenaria currit præscriptio. *Cap. de quarta. 4. cap. ad aures. 6. cap. auditus. 15. de præscript.* Sic quoque negligentia Prælati vel Procuratoris instrumenta in Judicio non exhibentis in tantum obest Ecclesiæ, ut non nisi beneficio restitutionis in integrum ei succurratur. *Cap. cum venissent. 2. de in integr. restitut.* Aliqui hanc

secundam addunt exceptionem: nisi delictum à Prælato cum consensu Capituli fuerit perpetratum; quia tunc, cum tota Ecclesiæ deliquisse censetur, in faciendo Ecclesiæ infert præjudicium. Exemplum est in *Cap. cum dilectus. 2. de ordin. cognition.* ubi Ecclesiæ spoliationis à Prælato factæ nocet exceptio.

C A S U S.

Ad utramque Regulam.

Renata Belgii gubernatrix Coronæ Galliæ pacis proponit conditiones, quas illam non accepturam novit, ut illo modo avertat, ne cum hoste Sueco fœdu. in. rat. (A) Coronæ Galliæ conditiones pacis reculant; semestris offert inducias, ut interea de aliis pacis conditionibus deliberetur. Inducias Gallia acceptat; sed cum Renata tempore induciarum, quidquid nervi bellici, ex Germania confœderata adveheret, Gallia inducias rumpit, & bellum ab utraque parte acrius urgetur. (B) Super quo quidam Galliæ fautores Renasam fugillant, quod ipsa ex lege Christiana pacem etiam cum iis, qui pacem servare nolunt, servare teneatur, ad exemplum Davidis, qui de se ait: *Cum his qui oderunt pacem, eram pacificus.* (C) Maximè cum induciæ ab utraque parte Juratæ essent. (D) Postquam bellum annis quibusdam duravit, intervenientibus Germaniæ Principibus pacis fiunt consultationes. 1mo petit Gallia ur-

gentibus Germaniæ Principibus hæreticis, ut liberum maneat toleratarum in Imperio religionum exercitium. (E) 2do. Ut liberum religionis exercitium juretur, & si quid contra illud admittatur, statim à Germaniæ Principibus mediatoribus & pacis defensoribus fiant repressaliæ. (F) 3mo. Cum Elector quidam Ecclesiasticus huic bello sese implicaverit, ideòque ab Imperatore Electoratu privatus, Galli plenam ejus restitutionem, omniumque damnorum reparationem ex *Reg. 76.* exigunt. (G) Metropolitanum etiam interveniens Capitulum Ecclesiam suam ex recessione Prælati & Electoris plurima damna per eandem Regulam reparanda pertulisse conqueritur. (H) Quibus ab altera parte opponitur, ipsum Capitulum in fœdus contra imperii constitutiones cum Gallia initum consensisse, & ea de causa detrimentorum petere non posse reparationem. (I) Imò quidam sustinebant Ecclesiam illam

esse perpetuò dignitate Electorali privandam, eamque ad aliam Ecclesiam cathedralem vel Metropolitanam transferendam; quia Imperatores & impe-

rium eâ lege & conditione Ecclesiis illis dignitatem contulerunt, si fideles Imperio permanerent. (K)

RESOLUTIO.

(A) **Q**uamvis hosti servanda fides, eum tamen per stratagemata absque fidei violatione decipere licet. *Can. Dominus. 2. caus. 23. q. 2.*

(B) Quia *Renata* veluti provida administratrix tempore pacis & induciarum de bello cogitare, & quæ ad illius, si pax non sequeretur, prosecutionem necessaria, comparare poterat: ideo Gallis inducias perfidè rumpentibus, *Renata* bellum à parte sua urgere liberum erat, per *Regul. 75. & cap. quia frustra. 14. de usur.* Nec obstabat *can. innocens. fin. caus. 22. q. 4.* ille enim publicam non continet necessitatem, sed ad perfectionis pertinet plenitudinem.

(C) Homo privatus in foro conscientia non solum pacem cum non servante pacem servare, sed etiam inimicum diligere tenetur. Alioquin audiet: *Nisi abundaverit justitia vestra plus quam Scribarum & Pharisaorum non intrabitis in regnum calorum.* Nec plus vult *Can. inter verba. 55. caus. 11. q. 3. & can. Dominus. 25. dist. 93.* Aliud est de Magistratu Jus pacis & belli obtinente.

(D) Non obstat adjectum à *Renata* induciis Juramentum; promissio enim tacitam habebat conditionem; Si Corona Galliaë pactas inducias etiam

servet. *Arg. L. si quis fundum. 37. ff. de contrahend. empt.*

(E) *Renata* in hanc conditionem, nisi necessitate coacta aliter extricare se non possit, consentire nequit; cum turpis hæc conditio sanæ religioni contrarietur.

(F) Hanc quoque conditionem sola excusat necessitas, & sicut, qui latroni mille dare juratò promittit, vi Juramenti, usque dum à Superiore ab eodem absolvatur, manet obligatus, ita etiam Juramentum, quo hæreticis religionis exercitium est promissum, solâ durante necessitate obligat, cum alter Catholici jurare non valeant.

(G) Quando Episcopus vel Prælatus feudum à Principe non personæ sed Ecclesiæ datum propriâ culpâ perdit, eo vivente ex feudo nec damnum nec fructum habet Ecclesiæ; eo tamen mortuo res feudalis ad Ecclesiæ vel Successorem redit.

(H) Quanquam Ecclesiæ ex Prælati delicto per *Reg. 76.* damnum directè non patiat, indirectè tamen pati potest. Sic Prælatus Ecclesiæ in acquirendis nocere valet. Exempla sunt in *Cap. auditis. 15. de prescript. cap. cum venis. sent. 2. de integr. restitut.*

(I) Nec nocet Ecclesiæ Prælati & Capituli delictum: sed sicut Prælatus quia

quia est solus honorum Ecclesie administrator, eidem per malam administrationem obesse nequit, ita ut proprio facto contravenire, & propriam allegandoturbitudinem rem male alienatam Juramento non obstante vindicare possit. *Gloss. in cap. 1. de integr. restitut. in 6. V. contractum.* ita etiam quia Capitulares sunt solum cum Prælato Ecclesie administratores, eidem suo delicto nocere non possunt, per *Reg. 76. & Reg. 22. Non debet aliquis alterius odio pręgravari.*

(K) Et si etiam sub memorata conditione collata sit Ecclesie electoralis di-

gnitas, Jus tamen electorale Ecclesie innocenti jam plenè quæsitum ob Electoris defectum non est auferendum per *Reg. 76. sed*

Quæres. Titius fundavit anniversarium in Ecclesia Regulari sub conditione: ut si Religiosi anniversarium non servent, fundatio ad Ecclesiam parochialem transferatur. An anniversarium, Religiosis illud non servantibus, transferendum?

R. Affirmativè. Quia Ecclesie regulari non absolutè, sed sub conditione; si servetur anniversarium, est acquisita fundatio.

REGULA LXXVII.

Rationi congruit, ut succedat in onere, qui substituitur in honore.

Quæres primo. Quis hujus Regule sensus?

R. Qui in dignitate aut in alio honorifico succedit munere, eum quoque in onere & connexis obligationibus decet succedere, juxta illud Gregorianum: Cum honoris augmento cura quoque sollicitudinis debet accrescere, ut cultui vestium actionis ornamenta convenient. *Can. rationis. 9. dist. 100.*

Quæres secundo. Quæ Regule sunt Exempla?

R. Sunt *imo.* Filii vel hæredes Patroni, quia in Jurispatronatûs succedunt honore, eos etiam in onere defendendi Ecclesiam succedere oportet. *Can. filius. 31. caus. 16. q. 7.* *2do.* Prælatus sicut in honore, sic quoque succedit in onere solvendi prædecessoris sui debita, pro Ecclesie utilitate contracta. *Cap. 1. de solution. ibi: Sicut filius debita Patris solvere tenetur, ita Prælatus sui prædecessoris, pro Ecclesia necessitate contracta.*